

טז אייר תשפ"ב
17/05/2022
מספר מסמך: 977733

מדיניות פיקוח ואכיפה - הקמה ושימוש בפיגומי זקפים

רקע-

בשנת 2014 פורסם דוח הוועדה הציבורית לקידום הבטיחות בעבודה והבריאות התעסוקתית במדינת ישראל (להלן - דוח ועדת אדם), במסגרתו ניתן דגש לכך שיש לדאוג לצידוד בטיחותי באתרי בניה, מאחר ואחד הגורמים לתאונות עבודה בענף הבניין הוא שימוש בצידוד לא תקני, לא תקין וחסר, במיוחד בפיגומים. בתחילת שנת 2019, פורסם תיקון לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשמ"ח-1988 (להלן - תקנות הבניה), אשר לפיו, בין היתר, נקבעו חובות על מבצע הבניה לעשות שימוש בפיגום זקפים אשר עומד בת"י 1-1139 (להלן-תקן ישראלי לפיגומים).

יצוין, כי מדובר בתקן המבוסס על תקן אירופאי וכי תקן זה מחייב כבר היום בכל הקשור למכירה והשכרה של פיגומים, לפי תקנות הבטיחות בעבודה (מכירה והשכרה של מכונות, מיתקנים וציוד), תשס"א-2001. משכך, נמצא, כי נכון יהיה להרחיב את חובת עמידה בתקן זה גם על שימוש בפיגומי זקפים.

כידוע, ממועד פרסום התקנות כאמור, חל עיכוב משמעותי ביכולתם של יבואנים ויצרנים לעמוד בדרישות התקן אל מול דרישות מכון התקנים, ועל כן פורסמה הודעה על עיכוב בפעולת הפיקוח והאכיפה, עד ל-28.2.22.

נכון למועד כתיבת מסמך זה אושרו על-ידי מכון התקנים תשעה דגמים של חמישה יבואנים ויצרן אחד.

מטרה-

מטרת המדיניות לאזן בין הצורך הבטיחותי, בדבר שימוש בצידוד תקני באתרי בניה, לבין צפי יישום ההוראות בשטח, בהתחשב במשאבים וכמות הפיגומים הזמינים לשימוש מיד.

כמו כן, לאור ההבנה לפיה נדרשת התארגנות של המשק, גם במועד פרסום התקנה, בשנת 2019, נקבע מדרג גובה ביחס לכניסת התקנה לתוקף. משכך, גם במסמך זה מוצע לקבוע הדרגתיות ביחס לחובות החלות על מבצע הבנייה לעניין עמידת הפיגום בתקנה 34, כפי שיפורט בהמשך.

חשוב לציין, כי עת אומץ התקן האירופאי לתקן 1139 חלק 1 בשנת 2014, קבע מכון התקנים "הוראת מעבר" שאפשרה עמידה בהוראות התקן הישראלי משנת 2000 או עמידה בהוראות התקן האירופאי שאומץ וזאת למשך שנתיים ימים. תקופה זו ניתנה על מנת לאפשר לגורמי השטח השונים להסתגל לשינוי. החל משנת 2017 למעשה כל פעולה של מכירה / השכרה מסירה לשימוש או לשם מכירה/ הצגה לשם קידום מכירה היתה צריכה להיעשות רק עם פיגום העומד בדרישות התקן האירופי.

מסגרת נורמטיבית –

1. תקנה 34 לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשמ"ח-1988 -

- " (א) מבצע בנייה לא יקים ולא ישתמש בפיגום זקפים אלא אם כן הוא עומד בכל דרישות תקנה זו:
- (1) הפיגום עומד בדרישות תקן פיגומים ישראלי;
 - (2) כל רכיב מרכיבי הפיגום סומן על ידי יצרן הפיגומים בסימון של קבע הכולל את הפרטים האלה: שם היצרן, דגם הפיגום, מועד הייצור;
 - (3) בידי מבצע הבנייה תעודת בדיקה של מעבדה מאושרת כמשמעותה לפי סעיף 12(א) לחוק התקנים, התשי"ג-1953, המעידה כי דגם הפיגום עומד בדרישות תקן הפיגומים הישראלי; תעודה כאמור תידרש בין אם הפיגום יוצר בארץ ובין אם יובא מחוץ לישראל;
 - (4) עותק של תעודת הבדיקה כאמור בפסקה (3) צורף לפנקס הכללי, הנמצא באתר שבו מותקן הפיגום.
- (ב) נקבעה בתקנות אלה הוראה הנוגעת לפיגום זקפים העומדת בסתירה להוראה הקבועה בתקן פיגומים ישראלי, יגברו ההוראות הקבועות בתקן.
- (ג) זקפים ומשטחים שיוצרו עד תום שישה חודשים מיום פרסומן של תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה) (תיקון), התשע"ט-2019, רשאי יצרנם לסמנם בשם היצרן ובדגם שלפיו יוצרו, אם היצרן קיבל אישור מעבדה מאושרת כמשמעותה לפי סעיף 12(א) לחוק התקנות לאותו דגם לעניין תקן ישראלי לפיגומים, אף אם האישור ניתן לאחר מועד ייצורם, ואם עשה כן יראו את הסימון כאילו נעשה בהתאם להוראות תקנת משנה (א)(2).

2. כלי אכיפה ופיקוח-

למינהל הבטיחות מנעד של כלים אכפתיים ואסדרתיים וביניהם אפשרות למתן צווי בטיחות וצווי שיפור לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954, הטלת עיצומים כספיים והמצאת התראות מינהליות לפי החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב-2011 וסמכות לחקירה לשם העמדה לדין פלילי.

במהלך תוקפו של מסמך מדיניות זה (להלן – תקופת התחולה), מינהל הבטיחות יפעל לפיקוח התקנתם של פיגומי זקפים בהתאם לתקנה 34, באמצעות הליכי פיקוח בהתאם לאמור במסמך זה.

המינהל יפעל לאכיפת תקנה 34 לתקנות הבניה תחילה בהטלת צווים כאשר על הפרת הצווים ניתן יהיה לנקוט בהליכים פליליים בהתאם לנוהל ניתוב תיקים או מינהליים לפי החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב-2011.

מדרג הפיקוח והטלת צו שיפור / צו בטיחות -

הגדרות

- "מתכנן הקמת פיגומים" - כהגדרתו בתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), תשמ"ח-1988 (להלן-תקנות הבניה).
 "פיגום זקפים" - כהגדרתו בתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), תשמ"ח-1988.
 "צו בטיחות" - צו כמשמעותו בסעיף 6 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד-1954.
 "צו שיפור" - צו כמשמעותו בסעיף 8 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד-1954.
 "תקן פיגומים ישראלי" - כהגדרתו בתקנות הבניה.
 "מעבדה מאושרת" - מעבדה כמשמעותה לפי סעיף 12(א) לחוק התקנים, התשי"ג-1953.
 "מעבדה מוסמכת" - מעבדה שהוסמכה לפי חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, התשנ"ז-1997.

אכיפת דרישות תקנה 34 -

- מדיניות האכיפה לעניין עמידה בדרישות תקנה 34 או עמידה בנוהל מתווה סימון תחול לפי הכללים הבאים:
 1. האכיפה לגבי פיגום זקפים שאינו עומד בדרישות תקנה 34 לתקנות הבניה (אינו עומד בתקן פיגומים) תבצע עפ"י לוחות זמנים ובהתאם למדרג אמצעי האכיפה המפורטים בטבלה שלהלן, בשים לב לגובה הפיגום:

מ- 30 מטר ומעלה	מעל 24 מטר	מעל 18 מטר	מתחת ל- 18 מטר
מ 1.6.22 עד 30.9.22 צו בטיחות על אי עמידה בדרישות תקן. ----- צו שיפור בגין אישורים חסרים *	צו שיפור **	צו שיפור **	צו שיפור **
מ 1.10.22 עד 31.1.23 צו בטיחות על אי עמידה בדרישות תקן. ----- צו שיפור בגין אישורים חסרים *	צו בטיחות על אי עמידה בדרישות תקן. ----- צו שיפור בגין אישורים חסרים *	צו שיפור **	צו שיפור **
מ 1.2.23 עד 31.5.23 צו בטיחות	צו בטיחות	צו בטיחות	צו שיפור **
מ 1.6.23 צו בטיחות	צו בטיחות	צו בטיחות	צו בטיחות

* צו שיפור בעד אישורים חסרים - מבצע בנייה נדרש להחזיק בתעודת בדיקה של מעבדה מאושרת המעידה כי דגם הפיגום עומד בדרישות התקן כאמור בתקנה 34(א)(3) ו-(4) לתקנות הבניה. מקרים בהם הוקם פיגום שיש לגביו אישור עמידה כי דגם הפיגום עומד בדרישות התקן, אולם חסרים המסמכים הבאים, כולם או חלקם - יינתן צו שיפור למשך 14 יום לשם המצאת המסמכים שלהלן:

- תעודת בדיקה של מעבדה מאושרת לפי תקנה 34(א)(3) לתקנות הבניה.
- דוח בדיקה מאת מעבדה מאושרת או מוסמכת בהתאם לנוהל מתווה סימון חלקי פיגום זקפים (להלן: "נוהל מתווה סימון").
- אישור הקמה בידי מהנדס בהתאם לנוהל מתווה סימון.

****צו שיפור בעד פיגום שאינו עומד בתקן** – הצו ניתן למבצע הבניה ומטיל עליו חובה כי על המבצע לעמוד בהוראות תקנה 34 לתקנות הבניה בכל אתר בו הוא מבצע בנייה תוך חצי שנה ממועד מתן הצו או במועד שלפי הטבלה ניתן יהיה להטיל בשל הפרת הוראה זו צו בטיחות, המוקדם מבניהם.

2. על אף האמור בסעיף 1, נמצאו ליקויים בטיחותיים בפיגום זקפים, בין עם עומד בדרישות תקן פיגומים ובין אם לאו, ומפקח עבודה שוכנע כי המשך השימוש בפיגום מסוכן לבטיחות העובדים בפיגום ובאתר, יוטל באופן מידי צו בטיחות האוסר על המשך עבודות על הפיגום עד להתקנת פיגום העומד בתקן פיגומים.

יובהר, בכל מקרה של הפרת צו, יתאפשר שימוש באמצעים הקבועים בחוק לרבות הטלת קנסות, עיצומים כספיים, הוצאת צו בטיחות האוסר המשך עבודות ונקיטת הליכים פליליים, בהתאם לנוהל ניתוב תיקים.

1.1. תחילה -

תחילתה מדיניות זו מיום פרסומה .

הבהרות לתחולה –

מדיניות אכיפה זו לא תחול על פיגום מסוג "כלוב ציפורים" כאמור במסמך שפורסם באתר האינטרנט של המינהל ביום 12.5.2022.

(-)	(-)	(-)
<u>דבורה ספיר – אליעזר</u> היועצת המשפטית	<u>יחזקאל שורצמן</u> מפקח עבודה ראשי	<u>גלי לוי, עו"ד</u> התובעת הראשית

נחתם ביום _____, אייר התשפ"ב
(מאי 2022)